

KUTSESTANDARD

Saematerjalide tootja ja töötaja, tase 4

Saematerjalide tootja ja töötaja, tase 4 kutsestandard on aluseks kutsekeskhariduse ja täiendusõppe õppekavade koostamisele ning isikute kompetentsuse hindamisele kutse andmisel.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Saematerjalide tootja ja töötaja, tase 4	4

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Saeliini operaator, tase 4	4
Saematerjalide sorteerimisliini operaator, tase 4	4
Saematerjalide kuivati operaator, tase 4	4
Saeliini lõiketerade hooldaja, tase 4	4
Saematerjalide lahtisaagimise liini operaator, tase 4	4
Saematerjalide hõõveldusliini operaator, tase 4	4
Liimpuidu tootja, tase 4	4
Saematerjalide järeltöötlemisliini operaator, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Saematerjalide tootja ja töötaja, tase 4 on oskustöötaja, kes töötab saetööstuses, saematerjalide tootmisel ja töötlemisel järeltöötlemisliinidel. Töö eeldab soovi valmistada kvaliteetset saematerjali erinevatele turgudele. Saematerjalide tootja ja töötaja, tase 4 töötab põhiliselt ilma juhendamiseta ja iseseisvalt kindlates tööloikudes, planeerib ja ohjab tootmist kogu tootmisprotsessi ulatuses ning võib organiseerida ka töögrupi tööd. Saematerjalide tootja ja töötaja on kursis toorme ja toodangu kvaliteedinõuetega ning teab toodetavate materjalide kasutusvaldkondi. Saematerjalide tootja ja töötaja põhilisteks tööülesanneteks on: 1) saetööstuse liinide töö juhtimine alates saepalkide sissevõtust kuni saematerjali toodangu väljastamiseni ning 2) järeltöötlemisliinidel on põhilisteks tööülesanneteks saematerjalide kalibreerimine, optimeerimine, sõrmjätkamine, hõõveldamine ja/või liimimine. Ta seadistab puiduliine vastavalt materjali profiilile ja mõõtmetele, sooritab tööoperatsioone ning loeb tööjooniseid. Tema tööülesannete hulka kuulub töö masinate ja liinide tehnohooldel ja remondil.
A.2 Tööosad
A.2.1 Saepalgi vastuvõtmine ja sorteerimine 1) Sissetuleva saepalgi vastuvõtmine ja registreerimine 2) Koguse määramine ja kvaliteedi hindamine ning sorteerimine 3) Ladustamise korraldamine A.2.2 Palkide saagimine 1) Palkide kvaliteedi kontrollimine 2) Seadmete seisukorra hindamine, saeliini seadistamine, häälestamine, käivitamine 3) Saeliini töö juhtimine, vigade registreerimine, teavitamine ja likvideerimine

A.2.3 Saematerjalide sorteerimine

- 1) Sorteerimisliinide seisukorra hindamine, seadistamine, häälestamine ja käivitamine
- 2) Sorteerimisliinide töö juhtimine, vigade registreerimine, teavitamine ja likvideerimine
- 3) Saematerjali kvaliteedi hindamine ja sorteerimine
- 4) Saematerjalide pakkimine

A.2.4 Saematerjalide kuivatamine

- 1) Kuivatusseadmete seisukorra hindamine, seadistamine, häälestamine ja käivitamine
- 2) Kuivatusprotsessi juhtimine, vigade registreerimine, teavitamine ja likvideerimine
- 3) Kuivatusgraafiku jälgimine ning kuivatuskvaliteedi hindamine, sh niiskuse määramine
- 4) Kuivatatava saematerjali logistika korraldamine

A.2.5 Lõiketerade hooldamine

- 1) Lõiketerade seisukorra hindamine, teritusseadmete seadistamine, häälestamine, käivitamine
- 2) Lõiketerade hooldetööde juhtimine, töö kvaliteedi hindamine, probleemidest teavitamine ja nende likvideerimine
- 3) Kvaliteedi kontrollimine

A.2.6 Saematerjali lahtisaagimine

- 1) Lahtisaagimise liini seisukorra hindamine, seadistamine, häälestamine, käivitamine
- 2) Lahtisaagimise liini töö juhtimine, vigade registreerimine, teavitamine ja likvideerimine
- 3) Kvaliteedi kontrollimine

A.2.7 Saematerjali hõõveldamine

- 1) Hõõveldusliini seisukorra hindamine, seadistamine, häälestamine, käivitamine
- 2) Hõõveldusliini töö juhtimine, vigade registreerimine, teavitamine ja likvideerimine
- 3) Kvaliteedi kontrollimine

A.2.8 Liimpuidu tootmine

- 1) Liimitava materjali kvaliteedi hindamine ja vajadusel sorteerimine
- 2) Liimitavate materjalide ettevalmistusliini seadmete seisukorra hindamine, seadistamine, häälestamine ja käivitamine
- 3) Liimimisliini seadmete seisukorra hindamine, seadistamine, häälestamine ja käivitamine
- 4) Toodangu viimistlemine ja kvaliteedi kontrollimine ning seadmete seisukorra hindamine, seadistamine, häälestamine ja käivitamine
- 5) Liimpuittoodete pakkimine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Saematerjalide tootja ja töötaja töötab enamasti sundasendis olles staatilist tähelepanu nõudvas pingestatud tööasendis või tehes pidevalt monotoonseid liigutusi. Oma igapäevatöös puutub operaator kokku infotehnoloogiaga, samuti tööstusseadmete ja masinatega, puitmaterjaliga. Töö on tavaliselt vahetustega, töötatakse ka öisel ajal.

A.4 Töövahendid

Saematerjalide tootja ja töötaja töökohaks on enamasti ruumid, kus on kasutusel erinevad infotehnoloogilised ja masinate juhtimise vahendid.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Töö eeldab kohusetundlikkust, täpsust, koostöövõimet, õpivalmidust ja korrektsust.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Saematerjalide tootjana ja töötlejana töötavad tavapäraselt inimesed, kellel on kutsealane kompetentsus omandatud töökohal, kutseõppeasutuses või täiendusõppes.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Saeliini operaator, saetööstuse oskustööline/spetsialist

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Saematerjalide tootja ja töötaja, tase 4 tervikkutse saamiseks on vajalik kompetentside B.2.1-B.2.8 ja B.2.9 (lähiv kompetents) tõendamine.

Saematerjalide tootja ja töötaja kutset on võimalik tõendada osade kaupa.

Kompetentside B.2.1, B.2.2 ja B.2.9 tõendamine annab saeliini operaator, tase 4 osakutse.

Kompetentside B.2.3 ja B.2.9 tõendamine annab saematerjalide sorteerimisliini operaator, tase 4 osakutse.

Kompetentside B.2.4 ja B.2.9 tõendamine annab saematerjalide kuivati operaator, tase 4 osakutse.

Kompetentside B.2.5 ja B.2.9 tõendamine annab saeliini lõiketerade hooldaja, tase 4 osakutse.

Kompetentside B.2.6 ja B.2.9 tõendamine annab saematerjalide lahtisaagimise liini operaator, tase 4 osakutse.

Kompetentside B.2.7 ja B.2.9 tõendamine annab saematerjalide hõõveldusliini operaator, tase 4 osakutse.

Kompetentside B.2.8 ja B.2.9 tõendamine annab liimpuidu tootja, tase 4 osakutse.

Kompetentside B.2.6-B.2.8 ja B.2.9 tõendamine annab saematerjalide järeltöötlemisliini operaator, tase 4 osakutse.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Saepalgi vastuvõtmine ja sorteerimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) võtab vastu ja registreerib sissetuleva saepalgi vastavalt kehtestatud mahu määramise nõuetele; 2) määrab saepalgi koguse, hindab kvaliteeti ja sorteerib, arvestades mahu määramise aluseid ning kvaliteedinõudeid; 3) korraldab saepalgi ladustamise, arvestades selle säilivust ja tootmise korraldust. Teadmised: 1) saepalgi kvaliteedinõuded ja mahu määramise alused; 2) materjalilao tööde korraldamise põhimõtted; 3) seadmete juhtimise- ja tööpõhimõtted. Hindamismeetod(id): Kirjalik ülesanne, praktiline töö ja intervjuu	
B.2.2 Palkide saagimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) jälgib ja kontrollib saetavate palkide kvaliteeti, arvestades kvaliteedinõudeid ja töökorda. 2) hindab seadmete seisukorda, seadistab, häälestab ja käivitab saeliini vastavalt saekavadele; 3) juhib saeliini tööd, registreerib ja teavitab vigadest ning likvideerib need vastavalt oma pädevusele. Teadmised: 1) saekava koostamise põhimõtted; 2) saemasinate liigid, nende seadistamise ja kasutamise põhimõtted; 3) saepalkide ja saematerjalide kvaliteedinõuded; 4) juhtimiseseadmete tööpõhimõtted. Hindamismeetod(id): Kirjalik ülesanne, praktiline töö ja intervjuu	
B.2.3 Saematerjalide sorteerimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) hindab sorteerimisliinide seisukorda, seadistab, häälestab ja käivitab sorteerimisliinid, arvestades sorteerimise eesmärgi, järgides sorteerimisnõudeid; 2) juhib sorteerimisliinide tööd, registreerib ja teavitab vigadest ning likvideerib need vastavalt oma pädevusele;	

3) hindab saematerjalide kvaliteeti ja sorteerib need kvaliteediklassidesse; 4) pakib saematerjali, arvestades etteantud pakkimise ja ladustamise nõudeid.	
Teadmised: 1) saematerjalide kvaliteedinõuded; 2) sorteerimisliinide liigid, nende seadistamise ja kasutamise põhimõtted; 3) saematerjalide pakkimise ja ladustamise põhimõtted; 4) juhtimisseadmete tööpõhimõtted.	
Hindamismeetod(id): Kirjalik ülesanne, praktiline töö ja intervjuu	
B.2.4 Saematerjalide kuivatamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) hindab kuivatusseadmete seisukorda vastavalt nende valmistaja poolt kirjeldatule, seadistab, häälestab ja käivitab kuivatusseadmed, arvestades tootmise eesmärke; 2) juhib kuivatusprotsessi, registreerib ja teavitab vigadest ning likvideerib need vastavalt oma pädevusele; 3) jälgib kuivatusgraafikut ja hindab kuivatuskvaliteeti, sh määrab niiskusunäitajad vastavalt kuivatusülesandele; 4) korraldab kuivatatava saematerjali logistikat, arvestades tootmise tehnoloogilist järgnevust.	
Teadmised: 1) kuivatusseadmete liigid, nende seadistamise ja kasutamise põhimõtted; 2) kuivatusprotsessi põhimõtted, kuivatuskvaliteedi nõuded, puidu niiskuse mõõtmise põhimõtted; 3) juhtimisseadmete tööpõhimõtted.	
Hindamismeetod(id): Kirjalik ülesanne, praktiline töö ja intervjuu	
B.2.5 Lõiketerade hooldamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) hindab lõiketerade seisukorda, arvestades toote töötlusjälge, järgib teratootja hooldusnõudeid vastavalt lõikeseadme eripäradele, seadistab, häälestab ja käivitab teritusseadmed, arvestades lõikeriista hooldevajadust; 2) juhib terahoolduse tööd, registreerib puudused, teavitab neist ja likvideerib need, arvestades tööstuse lõiketootmise nõudeid; 3) kontrollib lahtilõigatud puitmaterjali kvaliteeti, arvestades töötlusjäljele esitatud nõudeid.	
Teadmised: 1) erinevate lõiketerade konstruktsioon ja kasutuspõhimõtted; 2) lõiketooria, lõiketera materjalide omadused; 3) terade hooldamise tööriistade ja seadmete tööpõhimõtted.	
Hindamismeetod(id): Kirjalik ülesanne, praktiline töö ja intervjuu	
B.2.6 Saematerjali lahtisaagimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) hindab lahtisaagimise liini seisukorda, arvestades tootja tehnilisi näitajaid, seadistab, häälestab ja käivitab selle vastavalt tootmisülesandele; 2) juhib lahtisaagimise liini tööd, registreerib vead, teavitab neist ja likvideerib need vastavalt oma pädevusele; 3) kontrollib lahtisaetud materjali kvaliteeti, järgides etteantud nõudeid.	
Teadmised: 1) saematerjalide kvaliteedinõuded; 2) lahtisaagimise liinide liigid ja nende tööpõhimõtted.	
Hindamismeetod(id): Kirjalik ülesanne, praktiline töö ja intervjuu	
B.2.7 Saematerjali hõõveldamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) kontrollib hõõveldamisele kuuluva saematerjali kvaliteedi vastavust nõutavale;	

- 2) hindab hõõveldusliini seisukorda, arvestades tootja tehnilisi näitajaid, seadistab, häälestab ja käivitab selle vastavalt tootmisülesandele;
3) juhhib hõõveldusliini tööd, registreerib vead, teavitab neist ja likvideerib need vastavalt oma pädevusele;
4) kontrollib hõõveldatud saematerjali kvaliteeti, järgides etteantud nõudeid.

Teadmised:

- 1) hõõvelmaterjalide kvaliteedinõuded;
2) hõõveldus- ja komponendiliinide liigid, nende seadistamise ja kasutamise põhimõtted.

Hindamismeetod(id):

Kirjalik ülesanne, praktiline töö ja intervjuu

B.2.8 Liimpuidu tootmine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) hindab liimitavate materjalide valmistusliini seadmete seisukorda, arvestades tootja tehnilisi näitajaid, seadistab, häälestab ja käivitab need vastavalt tootmisülesandele;
2) hindab liimimisliini seadmete seisukorda, arvestades tootja tehnilisi näitajaid, seadistab, häälestab ja käivitab need vastavalt tootmisülesandele;
3) viimistleb toodangu ja kontrollib selle kvaliteeti vastavalt juhendile ning hindab seadmete seisukorda arvestades tootja tehnilisi näitajaid, seadistab, häälestab ja käivitab need, arvestades tootmisülesannet;
4) pakib liimpuittooted, arvestades etteantud pakkimise ja ladustamise nõudeid.

Teadmised:

- 1) liimide ja liimkomponentide liigid ning nende omadused;
2) hõõveldatava saematerjali kvaliteedinäitajad;
3) liimimisseadmete liigid ja tööpõhimõtted;
4) liimpuidu toorme ja toodete kvaliteedinõuded;
5) liimpuiduliinide liigid, nende ülesehituse ja seadistamise põhimõtted;
6) puidulõikeseadmete liigid ja tööpõhimõtted;
7) puidu lõiketooria;
8) liimtalade ja liimkilpide omadused;
9) lihvimisseadmete liigid ja tööpõhimõtted.

Hindamismeetod(id):

Kirjalik ülesanne, praktiline töö ja intervjuu

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.9 Saematerjalide tootja ja töötaja, tase 4 kutset läbiv kompetents

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) jälgib ja hoiab oma töös kvaliteeti ja tootlikkust;
2) kasutab tööriistu, tööpinke ja teisi tööga seotud seadmeid eesmärgipäraselt ja hoiab need korras; korraldab oma tööd ratsionaalselt, kasutades töövahendeid, juhtimisseadmeid, aega, energiat jm vahendeid säästlikult ning praaki minimeerides; vastutab oma töö tulemuse eest;
3) saab aru organisatsiooni erinevate osakondade/töölõikude tööst ja funktsioonidest, mõistab oma osa tootmise ahelas; näitab üles arusaamist kuidas üks probleem on suurema süsteemi osa;
4) esitab asjakohaseid küsimusi ja teeb parendusettepanekuid oma pädevuse piires; teeb koostööd;
5) hindab oma pädevuse piires ja vastavalt töökohustustele ohufaktoreid tootmises ja võtab kasutusele abinõud ohtude maandamiseks, järgides töökeskkonna ja -ohutusnõudeid ning kasutades isikukaitsevahendeid ja ohutuid töövõtteid;
6) annab õnnetusjuhtumi korral vältimatut abi, kutsub professionaalse abi ja teatab õnnetusjuhtumist tootmisjuhile või tööandjale;
7) kasutab oma töös eesti keelt tasemel B1 ja vähemalt ühte võõrkeelt keelt tasemel A2 (vt lisa 1 „Keelte oskustasemete kirjeldused“);
8) kasutab oma töös arvutit tasemel AO1-AO4 (p1 ja 2) ja AO7 (vt lisa 2 „Arvuti kasutamise oskused AO“).

Teadmised:

- 1) toote sihtturgude ja toodete kasutusala eripärad.
2) kutsealaga seonduvate õigusaktide nõuded;

- 3) töökeskkonna ja -ohutuse nõuded;
4) ergonoomika põhimõtted.

Hindamismeetod(id):

Läbivat kompetentsi hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentsidega integreeritult.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	16-08052013-3.3/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Tõnu Ehrprais, Viiratsi Saeveski/Aegviidu Puit Marek Moorits, Stora Enso Eesti AS Imavere Saeveski Martin Arula, Toftan AS Tõnu Eller, Luua Metsanduskool Ott Otsmann, Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit
3. Kutsestandardi kinnitaja	Metsanduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	8
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	08.05.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	07.05.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	8172 Puidutöötlemisseadmete operaatorid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Saw timber manufacturer and processor, level 4
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	